

کانتاگیوس ایکتیما

(Contagious Ecthyma)

د دغه رنځ واقع کیدل
په افغانستان کې
پیژندل شوی دی.

۱. تعریف

کانتا گیوس ایکتیما (Contagious ecthyma) یو ساری رنځ دی چې په میرو او وزوکی جلدی التهاب منځ ته راوړی. زخمونه په لمړی قدم کې د ځوانو څارویو په شونډوکی پیدا کیږی. د رنځ په وزوکی نسبت و میرو ته ډیر سخت وی.

۲. عامل

د کانتاگیوس ایکتیما (Contagious ecthyma) ویروس د پارافاکس ویروس (Parapox virus) د جنس او د پوکس ویریدا (Pox viridae) د فامیل څخه دی.

۳. انتقال

د رنځ په هغه وخت کې انتقال مومی چې روغ څاروی د رنځور څاروی سره په تماس کې شی او یا دا چې د هر هغه څه سره چې د رنځور څاروی د بدن د افرازاتو سره په تماس کې شوی اوسی. ویروس دوچ ماحول سره ښه مقاومت لری او تر یوه کال پوری ژوندی پاتی کیدلی شی. حتی ۱۲ کاله وروسته د ا ویروس له همدی وچ قشر یا پوستکی څخه په لاس راغلی دی. هغه څاروی چې په نا پاکه اسیدی او یا درشتو او کلکو خوراکی موادو باندی تغذیه شوی اوسی په خاص ډول د دی ویروس د تکثیر لپاره حساس وی چې عمده علت ئی په خوله کې د زخمونو د تخریبی برخو موجودیت دی.

۴. اخته کیدونکی څاروی

میری او وزی په خاص ډول په دی رنځ اخته کیږی. دا رنځ په ټولو څارویو کې په ځوانو ورغمو او وریو کې د لنگون څخه وروسته او ځینی وختونه په بالغه څارویو کې په هغه صورت کې چه معافیت ئی په طبیعی ډول سره د تماس په نتیجه کی لاس ته راوری وی لیدل کیږی.

انسانان هغه وخت مبتلا کیږی چه په خپلو لاسونو سره مبتلا شوی څاروی سره تماس وکړی.

**کانتاگیوس ایکتیما (Contagious ecthyma) انسانان
مبتلا کوی.**

۵. کلینیکی نښی

لمرنی زخمونه د شونډو په جلد، او ورپسی د خولی په کنج او غوړونوکی منځ ته راخی. دا زخمونه د پښو د ښنگرو په منځنی برخه او د شریانونو د بندونو په حصه کی هم لیدل کیږی. هغه میری او وزی چه د خپلو وریو او ورغمو په پالنه بوختی اوسی د هغوی په غابونو کی د زخمونو د پیداکیو سبب کیږی. دغه زخمونه په یوه کڅوره او بالاخره په یوه چرک لرونکی دانی باندی بدلیری مخکی له دی چه یو سخت قشر لرونکی پوست د زخم جوړ کړی.

د ۱-۴ اونیو په موده کی دا د زخم پوستکی ولیږی او انساج بدون د زخم د اثر څخه جوړیری. د مرض په سخته مرحله کی څاروی خوراک نشی کولی او په نتیجه کی خپل وزن د لاسه ورکوی بالخصوص په هغه صورت چه کوم دوهمی انفکشن ورسره مل شی. دزیاتو زخمونو موجودیت د پښو په برخه کی گوډوالی منځ ته راوری. په غولانځه باندی زخمونه د غولانځی د التهاب سبب کیږی.

۶. غیری معمولی موندنی

په خوله کی د زخمونو موجودیت د څاروی د مرگ سبب نه کیږی مگر په هغه صورت کی چه بچی ئی ډیر کوچنی او د خولی زخمونه ئی سخت د کوم حالت په ونتیجه کی چه تی ونه شی رودلی ممکن د مرگ سبب شی. همدارنگه په جلد باندی زخمونه لکه څنگه چه پورته ورته یادونه وشوه لیدل کیږی.

۷. تشخیص

د خولی زخمونه او دهغوی موقعیت، عمر او حساسیت د څاروی مشخص حالت په گوته کوی. قطعی تشخیص په لابراتوار کې د هستو پتالوژیکي، الکترون مایکروسکوپي آزموینو او د ویروس په جلا کولو سره صورت نیسی.

۸. درملنه

دغه رنځ یوه معینه موده لری او کوم خاص تداوی ته پکښی ضرورت نشته. هغه ورغمی او وری چه په سخت ډول سره مبتلا شوی اوسی او خوراک نشی کولی نو عمومی حفاظتی کمک ته به ضرورت ولری. ځینی انتی بیوتیکونه لکه پنسلین (Peniciline) او اوکسی تیترا سکلین (Oxytetracycline) په سخت حالت کې دنورو باکتریایوی امراضو د مخنیوی په خاطر استعمال کړی.

۹. مخنیوی او کنترول

هغه څارویو چه دا رنځ ئی تیر کړی د دی طبیعی انفکشن په صورت کې یو قوی معافیت تر لاسه کوی چه بیا د مبتلا کیدو په مقابل ډیر سخت مقاومت لری.

په ځینو ملکونو کې ژوندی واکسین موجود دی چه مناسبه اندازه معافیت د پیدا کولو قابلیت لری. په هر صورت واکسین باید په ډیر احتیاط سره استعمال شی تر څو د پاک چاپیریال د ملوث کیدو سبب نه شی. واکسین شوی څاروی باید تر هغه وخته پوری جلا وساتل شی تر څو د زخم پوستکی ئی ولویږی. د دی واکسینو تطبیق کولو توصیه تر هغه وخته پوری نه کیږی تر څو چه د یوی رمی د مبتلا کیدو خطر موجود نه اوسی.

دا واکسین په افغانستان کې نه تطبیق کیږی. هر هغه کس چه مبتلا شوی څاروی سره تماس کوی باید حفاظتی کالی بالخصوص دست کشی به لاس کړی.

د خولی د زخم پوستکی په شونډو باندی.

د خولی د زخم کڅوره د یوه شخص په گوته باندی.